

1890-05-22

AFSENDER

Jens Ferdinand Willumsen

MODTAGER

Johan Rohde

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

Paris (Frankrig)

Omtalte personer:

Charlottenborg

Det Kongelige Danske Kunstakademi

Claude Monet

Theodor Philipsen

Harald Slott-Møller

Jan van Beers

Arkivplacering:

Tilg. 392, Håndskriftsamlingen, Det

Kgl. Bibliotek.

Omtalte udstillinger:

Salon de Champs-Élysées

Salon de Champ-de-Mars

DOKUMENTINDHOLD

Willumsen kritiserer Kunstakademiet og den censurerede udstilling på Charlottenborg. Han har nydt at læse Rohdes afhandling, men han synes, at Rohde udøver smagsdommeri i sine tidskriftartikler. Willumsen udstiller på Champ-de-Mars i Paris, og han understreger, at udviklingen i fransk kunst er fremskreden i sammenligning med den danske.

TRANSSKRIFTION

32. Rue du puits de l'Ermite.

d 22 Mai 1890.

Kjære Rohde. Tak fordi De sendte mig Deres Mening om den danske 3 Værelses Udstilling derhjemme fra.

hjemme skriver jeg ganske hen i Vejret jeg hører jo ikke dertil mere, jeg er glad og stolt over at have revet mig ud derfra, og det vilde være mit Ønske om alle andre vilde følge mit Exempel, idet mindste Recrutterne af den danske Malerkunst. Jeg har ganske vist ikke set Udstillingen i Aar; men efter alt at dømme kan den ingensinde have været saa blegstotig som denne nu er, Comiteen har fuldtud været sig selv og holdt en Ratia for den gode Kunst evige Bestaaen, nej Gudskelov at jeg i aar er repræsenteret ved "Parra'en" og "Gaden nedaf" paa Champ de Mars, og ikke i Lejligheden paa Kongens Nytorv, og ikke i Salonerne

i Champs Elysses, jeg siger Lejligheden paa Kongens Nytorv, for de Udstillingens Lokaler ser for mig ud som en 3 Værelses Lejlighed der stod ledig, og midlertidig blev benyttet til at hænge et Par Malerier op i af den aller ynksomste Slags. ja det er for mig aldeles ufatteligt at Folk (Kunstnerne i Danmark) talende paa Møder og privat, gider blive ved at røre ved det Academie det er dog nu allerede en temmelig opslidt Strømpe, og dog troer de alle at det kan lade sig opføre at stoppe den hel, mange Gange er der forsøgt paa det, men stadig ganske soleklart uden Held, skulde vi meget hellere kunde undvære det Akademie, jo dejligt, alt det som academier har lært mig har jeg haft den meste Vanskelighed med at faa pillet ud af mig igjen, det er det værste af alt Arbejde jeg har haft at gjøre med; men

Academiet har Pengene, vi maa bejle til det, og hvorfor siges det skal de gaa tilbage i Statskassen igjen, og det vilde være dumt at lade de andre af Kammeraterne faa dem. jeg kan lige saa godt fortjene dem. - Jeg troer ikke én af alle de mange der har været fortjenstfulde Bejlere har faaet nogen, og dem der har faaet har ikke været fortjenstfulde og deres Existens kan vi altsaa undvære. Ustillingerne kan nok (til Nov) forsættes bedre var det dog om de ikke var der og enhver havde sin egen, eller

ogsaa at alle udstillede uden Censur. Gud sikken en Masse Ris¹ der saa vilde komme, jo rigtig, og sikken en Masse Godt der ikke blev kasseret Og saa kunde Tidens fortsættende rigtige Smag udvikle sig ud af saadan en Udstilling hvor alt er repræsenteret ikke gode Smag og ikke den daarlige

Smag for det kan vi ikke være Dommere overfor saa vi klart paa Forhaand kan skjeldne og rangere thi da er vi ikke bedre end dem vi fordømme som refusere vore Unges Arbejder. Troer De ikke at de selv engang vil komme til at blive blind paa godt og ondt, saa var Verden da ikke kommet et Skridt videre til Deres kommende Regeringsaar. Aa jeg ser det paa Deres Kritik nu fra igaar. De dømmer mellem godt og ondt.

mindst 100 Gange i Løbet af Bogen nævnes: simple, fordringsløse Prunkløshed, nobel, gammeldags, graa. hjærtevindende, harmonisk, fine, sjæfulde; alle Ord som betegner den gode Smag, saaledes er Egenskaberne for god Kunst. Hvor fejlagtig, kan det som er lige stik modsatte af alt

dette: indviklet, moderne, fordringsfuld, o.s.v., et hvilket som helst egenskabs Ord af de tusinder af eksisterende, ikke ligesaa godt være Udtrykket for en vægtig Smagsretning, aa Kjære, der kan ikke nævnes den Ting under Solen som ikke har Berettigelse til at leve, vil man gjøre alt over en Smagslæst; er lige saa slemt som Kjedsommelighed. jo mere Frihed jo mere Liv, og de maa erkjende at en "van Beers" er en stor Kunstner som nogen anden og en Cleret ikke mindre. selv om de ikke male Billeder der er sjæfulde og som vinde ved det Hjærte de indeholde, det Hjærte og den Sjæl har ikke spor med det de fremstille at gjøre, og var det det nu saaledes at de var i Danmark og den eneste Vej var at udstille paa Charlottenborg, saa var de sku

blevne casserede den Dag i Dag og det med Jubelskrig af alle Kammeraterne og af dem med, som jeg har hørt af Dem, og de var intet blevet til de to.

De maa blive noget yngre endnu end De er Kjære Rohde, deres Tale omkring i Tidskrifter maa falde dræbende, De maa blive radikal, uh det er saa farlig aldrig at løbe Linien helt ud. Hør endnu mere Fremtiden til, og forstaa at Realismens Punkt ikke er et overskredet Standpunkt for Danmarks Vedkommende; den naar vel dertil om 10-20 Aar. I Frankrig staar dens Forkjæmpere i deres fuldeste Glans; de unge her gaa i en anden og mere fremskreden Retning, de forstaaer nu at der er Videnskab i Kunsten at Kunsten ikke længere er god fordi den dyrker Hjærtesiden eller Moralen Dyden o.s.v., det gode; Mennesket; men at de

blive som Videnskabsmænd paa deres Omraader, bruger deres Hjærne

deres Øje og med fuld Behjærskelse af deres Haand fortæller om alle de mærkelige interessante, ja ligefrem videnskabelige Ting som forskes op i Naturen, jeg føler at det er den Opgave som passer for at de gamle Kunstnere lige op til Nutiden med deres naive, dejlige følelsesfulde ellers daarlige gjorte Billeder ikke har Spor tilbage for mig at sige uden at jeg ved de ere Led i Helheden, og den Interesse er ikke stor, Troer De ikke at den Kunst er blodrig, aa jo jeg har de stærke Muskler føler jeg; og en klar Bevidsthed om Styrke er Sundhed, Tvivl er Sygdom, alle de som famle ere syge.

Deres Afhandling om Slottmøller fornøjede mig meget at læse fordi vi der har et Punkt som stemmer overens; men det samme var ikke Tilfældet med Phillipsen og Monet. Sig mig mellem os to ingen hører det vel, skal nu Phillipsen sidde paa Tronstolen et Aars Tid, og hvem vil De skal være hans Succeseur., det er svært hvor "Vippen gaar" i Cjøbenhavns Kunstnerliv, saa mangen god er slet ikke med oppe at leje, jeg mener naturligvis Dem selv.

Naa nu til Slut mange Hilsener fra Deres

Ven og Veninde

J. F. Willumsen

¹ Willumsen kan evt. have skrevet Ros

OMTALTE VÆRKER

- J.F. Willumsen: *Gade gående nedad, Alora* (1889)✕lie på lærred, 97 x 81 cm.✕avids
Samling. Inv. B 453✕J.F. Willumsen: *En "Parra" i Martssol, Granada* (1889)✕lie på lærred,
100 x 117 cm.✕pholdssted ukendt

32. Rue du puits de l'Oratoire.

2

D 22 Mai 1890.

Kjære Rohde. Tak fordi De sendte
mig Deres Mening om den danske
3 Værelses Udstilling derhjemme fra.
Hjemme skrives jeg ganske hen i Vejret
jeg hører jo ikke dertil mere, jeg
er glad og stolt over at have været
mig ud derfra, og det vilde være
mit Ønske om alle andre vilde
følge mit Exempel, idet nyeste
Recrutterne af den danske Malerkunst.
Jeg har ganske vist ikke set Udstil-
lingen i Paris; men efter alt at
domme kan den ingenlunde ^{have} været
saa begyret som denne nu er,
Komiteen har fuldstændt været sig
selv og holdt entrata, for den gode
Kunst evige Bestaan, nej Gudske-
lov at jeg i aar er repræsenteret
ved "Paraien" og "Gaden nedaf" paa
Champde Mars, og ikke i Lejligheden
paa Kongens Nytorv, og ikke i Saloner
= ne

i Præmies Blysser, jeg siger Lejligheden
paa Kongens Nytorv, for de Udstillingens
Lokaler, ser for mig ud som en 3 Værel-
ses Lejlighed der ~~ikke~~ stor Lejlighed, og
hindertidig blev benyttet til at hænge
et Par Malerier op i, af den aller
ynksemste Slags. ja det er for mig
aldeles ufatteligt at Folk (Kunstnerne
i Danmark) talende paa Møder og
privat, gives blive ved at røre
ved det Akademi det er dog
nu allerede en temmelig opblust
Strømpe, og dog troer de alle at
det kan lade sig opføre at stoppe
den hel, mange Gange er det for-
sigt paa det, men stadig ganske
soleklart uden Held, skulde vi
meget hellere kunne indbringe det
Akademi, jo dejligt, alt det
som Akademiet har lært mig har
jeg haft den meste Vanskelighed
med at paa pillen ud af mig igen
det er det værste af det Arbejde jeg
har haft at gjøre med; men

Academiet har Pengene, vi maa
bejle til det, og hvorfor siges det
kommer skal de gaa tilbage i Hatz-
kassen igjen, og ~~jeg~~ det vilde være
dumt at lade de andre af Kammerat-
ne faa dem. jeg kan lige saa godt
fortjene dem. — Jeg trues ikke
en af alle de mange der har været
fortjinstfulde Bejlere har faaet nogen,
og dem der har faaet har ikke været for-
tjinstfulde og deres Existens kan vi
altsaa undvære. Udstillingerne
kan nok (til No'g) forsværes ~~sin~~ bedre
var det dog om de ikke var der og
enhver havde sin egen, eller ogsaa
at alle udstillede uden pensum,
Gulstikken en Masse Ros der saa
vilde komme, jo rigtig, og ikke en
en Masse godt der ikke blev kasseret.
Og saa kunde Tidens fortsættende
rigtige Smag udvikle sig ud af gaaden
en Udstilling hvor alt er repræsenteret
ikke gode Smag og ikke den daarligere

lige Smag for det kan vi ikke være
dommere overfor saa vi slart paa
forhaand kan skjeldne og rangere
thi da er vi ikke bedre end dem
vi fordomme som refuzere vore
Unge Arbejdet. Tror de ikke at
de selv engang vil komme til at
blive blinde paa godt og ondt, saa
var Verden da ikke kommet et
Skridt videre til deres kommende
Regeringsaal. Da jeg ser det
paa Dnes Kritik nu fra i gaar.
de dommer mellem godt og ondt.
mindst 100 Gange i Løbet af Bogen
nævnes: simple, forvingsløse
Frunkløshed, nobel, gammeldags,
graa, hjertesindende, harmonisk.
fine, sjælfulde; alle Ord som
betegner Smagens den gode Smag.
saaledes er Egenskaberne for godt
Kunst. Hvor fejlagtig, kan det
som er lige stik modsatte af alt

dette: indviklet, moderne, forbrugs-
fuld, o.s.v., et hvilket som helst
egenskabs ord af de tusinder af
eksisterende, ikke lige saa godt være
udtrykt for en vægtig ^{Imagø} Imagøret-
ning, aa. Kjære, der kan ikke
nævnes den Ting, under Solen som
ikke har Berettigelse til at leve,
vil man gøre alt over ^{Imagø} en ~~høst~~
er lige saa slemt som Kjerdomme-
lighed jo mere Frihed jo mere
Liv, og de maa erkende at
en van Beers" er en stor Kunstner
som nogen anden og en ~~fleret~~ ikke
mindre selv om de ikke male Bille-
der der er sjælfulte og som vinde ved
det Hjerte de indholde, det Hjerte
og den Sjæl har ikke spor med det
de frumstille at gøre, og var det
det nu saaledes at de var i Dan-
mark og den eneste Vej var at udstige
paa Charlottenborg, saa var de sku

blive carserede den Dag i Dag og
det med Jubelskrig af alle Kam-
meraterne og af den mest, som jer
har hørt af dem; og de var intet
blevet til de to.

De maa blive noget yngre endnu
end de er kjære Rødder, deres Tale
omkring i Tidskrifter maa falde drø-
bende, de maa blive ~~noget~~ radikal,
og det er saa farlig aldrig at lade
linien kelt ud. Hør endnu mere
Fremtiden til, og forstaa at Rea-
lismens Punkt ikke er et overskredet
Standpunkt for Danmarks Velkom-
mend, den naas vel dertil om 10-20
Aar. I Frankrig staa der for-
kjæmpere i deres fuldeste Glans, de
unge her gaa i en anden ^{mere frem-} og ~~den~~
Retning, de forstaaer nu at det er
videnskab i kunsten at kunsten
ikke længere er god fordi den dyrkes
Hjertesiden eller Moralen dybt o. s. v.
det gode i Mennesket; men at de

blive som Videnskabsmand paa
deres Omraade, bruges deres Hjerne
deres Øje og med fuld Beherskelse
af deres Haand fortælles om alle
de mærkelige Ting interessante, ja
ligebrede videnskabelige Ting som
forskes op i Naturen, jeg føler at
det er den Opgave som passer for
at de gamle Kunstnere lige op
til Nutiden med deres mæne,
dejlige, ^{fulde af} ~~daarlige~~ ^{fulde eller} gorte Billeder ikke
har Spor tilbage for mig at sige
uden at jeg ved de ere Lede i
Helheden, og den Interesse er ikke
stor. Troer de ikke at den Kunst
er flodrig, aa jo jeg har de sterke
Muskler føler jeg i og en klar Berø-
del om Styrke og Smidke, Tvivl er
Sygdom, alle de som gamle ere
syge.

Deres Afhandling om Slottmølle¹,
fornøjede mig meget at læse fordi
vi der har et Punkt som stemmer
overens; men det samme var
ikke Tilfældet med Thillippen og
Monet. Sig mig mellem 5 og 10
ingen hører det vel, skal nu Thillippen
siddes paa Tronstolen et Aars Tid,
og hvem vil de skal være hans
Incessent, det er overet hvor
"Vippen gaar" i Gøbenhavns Kunstnere²
"liv", saa mangen god er det ikke
med oppe at lege, jeg mener naar
furligvis Deres selv.

Naar nu til Slut mange
Hilsener fra Deres Ven og Veninde

J. F. Willumsen